

**BELEIDSPLAN Wmo Laarbeek
2012-2015**

OP EIGEN KRACHT MEEDOEN IN LAARBEEK

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	3
2.	Rode draad	3
3.	De wmo in het kort	4
4.	Uitgangspunten wmo-beleidsplan 2008-2011	5
5.	Beleidsplan wmo 2012-2015	6
6.	Ontwikkelingen	6
6.1	Landelijk	6
6.2	Regionaal	9
6.3	Lokaal	9
7.	De visie van de gemeenteraad	10
7.1	vitale kern	10
7.2	Medeverantwoordelijkheid van burgers	11
7.3	Aansturing professionals	12
7.4	Ontgroening en vergrijzing	12
8.	De negen prestatievelden	13
8.1	Inleiding	13
8.2	Prestatieveld 1: bevorderen van leefbaarheid en sociale samenhang in wijken, buurten en kernen.	13
8.3	Prestatieveld 2: opvoeden en opgroeien	16
8.4	Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning	18
8.5	Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorg en vrijwilligers	19
8.6	Prestatieveld 5: Bevordering maatschappelijke deelname	23
8.7	Prestatieveld 6: Voorzieningen voor het bevorderen van het zelfstandig kunnen functioneren van mensen met een beperking	24
8.8	Prestatieveld 7-8-9: maatschappelijke opvang, OGGZ (waaronder de aanpak van huiselijk geweld) en verslavingsbeleid	27
9.	FINANCIËN	30
10.	Afkortingen- en begrippenlijst	33

1. Inleiding

Sinds 2007 bestaat de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Voor de uitvoering van deze wet, die tot doel heeft om participatie en zelfredzaamheid te vergroten, heeft Laarbeek haar eerste beleidsplan doorlopen. Voor u ligt een nieuw Wmo-beleidsplan Laarbeek voor de periode 2012-2015. Dit Wmo-beleidsplan bouwt voort op het eerste beleidsplan met een aanscherping van de daarin genoemde uitgangspunten, waarbij we ons hebben laten inspireren door aan de ene kant de evaluatie van het huidige Wmo-beleidsplan en de ervaringen daarbij opgedaan en aan de andere kant door recente landelijke en regionale ontwikkelingen.

2. Rode draad

Rode draad door het nieuwe beleidsplan is het versterken van de eigen kracht en het gevoel van eigenaarschap van burgers. Dit vanuit de opvatting dat wanneer de burger zichzelf herkent in een vraag of een probleem – het zich ‘eigen’ maakt’ – dan voelt hij of zij zich ook eerder verantwoordelijk voor een bijdrage aan de oplossing. De komende vier jaar wil de gemeente Laarbeek dit gevoel van eigenaarschap versterken door goed naar de vraag van de burgers te luisteren, samen met hen naar oplossingen te zoeken en hen uit te dagen om zelf initiatieven te nemen. Nog meer dan voorheen wil de gemeente Laarbeek de eigen kracht van inwoners aanspreken en stimuleren, met ondersteuning waar nodig. Enerzijds door nog meer aanspraak te maken op het eigen oplossend vermogen van de individuele burger om mee te kunnen doen in de samenleving. De nadruk zal daarbij meer komen te liggen op diens mogelijkheden in plaats van onmogelijkheden. Anderzijds door een beroep te doen op de kracht van burgers om anderen daarbij te ondersteunen. Hierbij kan het zelfs zo zijn dat een burger die ondersteuning vraagt op het ene vlak, zelf ondersteuning kan bieden aan een medeburger op een ander vlak; de civil society. Voor de uitvoering van het Wmo-beleid is de gemeente voor een groot deel afhankelijk van deze mantelzorgers en vrijwilligers. In de toekomst krijgen zij nog meer verantwoordelijkheid en zorgtaken, zodat het van belang is dat zij hiervoor goed zijn toegerust.

Het versterken van het eigenaarschap en de eigen kracht van burgers vraagt van velen een andere houding (kanteling), niet in het minst ook van de overheid zelf. Lange tijd was de dienstverlening op het terrein van wonen, zorg en welzijn zo georganiseerd, dat de professional de burger oplossingen aanreikte voor ervaren hulp- of ondersteuningsvragen. Dit heeft de burger in zekere zin tot consument gemaakt, afhankelijk ook en misschien wel wat afwachtend. Deze tijd vraagt echter een andere benadering, een andere werkwijze. Enerzijds omdat ‘u vraagt – wij draaien’ in financiële zin niet langer houdbaar is, anderzijds omdat wij constateren dat veel, door de professional aangereikte oplossingen, in veel voorkomende gevallen geen adequaat antwoord bieden op ervaren problemen. De burger zelf zal af moeten stappen van het claimgericht denken en in eerste instantie eerst diens eigen mogelijkheden en van diens omgeving moeten verkennen. In het verlengde daarvan geldt deze kanteling zeer zeker ook voor het sociale netwerk van deze burger, zoals familie, vrienden en mantelzorgers. De burger blijft daarmee eigenaar van zijn of haar probleem maar zeker ook van de oplossing en de weg daar naar toe. Dit geldt overigens niet alleen voor individuele burgers, maar nadrukkelijk ook voor verenigingen en andere groepen burgers.

Professionals zullen beter moeten leren luisteren, hun blikveld verbreden, vraaggericht gaan werken en burgers effectief moeten ondersteunen om diens zelfredzaamheid te vergroten in plaats van taken over te nemen. Willen wij als gemeente de houding van burgers, het sociale netwerk en professionals veranderen – zullen wij zeker ook naar onze eigen rol moeten kijken. Welbeschouwd begint de kanteling daarmee bij onszelf. Als gemeente moeten wij ons een houding aanwennen die openheid en flexibiliteit uitstraalt en waarbij wij buiten de gebaande paden durven te denken en te handelen. Aan de professionals zullen wij vragen met eenzelfde houding de burger tegemoet te treden; niet langer denkend vanuit het aanbod, maar vraaggericht, ruimte scheppend en dienstverlenend. Het streven van iedere burger en elke professional dient erop gericht te zijn alle krachten te mobiliseren die de burger in staat stelt zichzelf te helpen. Sommige burgers zullen hierbij meer ondersteuning nodig hebben dan anderen. Wij zullen hierbij moeten accepteren dat bepaalde (kwetsbare) burgers gewoon hulp nodig hebben en er bovendien voor moeten zorgen dat zij die hulp ook kunnen krijgen. De beleidsresultaten geformuleerd in dit beleidsplan geven invulling aan bovengenoemde uitgangspunten.

3. De wmo in het kort

Op 1 januari 2007 is de Wmo van kracht geworden. In deze wet is een aantal bestaande wetten en subsidieregelingen bij elkaar gebracht: de Welzijnswet, de Wet voorzieningen gehandicapten, delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en een deel uit de vroegere Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg.) De bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor maatschappelijke ondersteuning zijn daarmee in één wet vastgelegd.

De wet omschrijft negen prestatievelden waarop de gemeente haar beleid invulling moet geven:

1. het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer;
7. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang;
8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. het bevorderen van verslavingsbeleid.

(Bron: tekst ministerie V.W.S. –Volksgezondheid, Welzijn en Sport)

De gemeente heeft veel vrijheid gekregen om dit Wmo-beleid in te vullen. Er zijn daarbij wel een aantal verplichtingen in de wet opgenomen.

- De gemeente zal telkens voor ten hoogste vier jaar een Wmo-beleidsplan moeten vaststellen waarin op ieder onderdeel van de Wmo de gemeentelijke doelstellingen moeten worden aangegeven, de acties die zullen worden ondernomen en de resultaten die de gemeente wenst te behalen.
- De gemeente betreft burgers bij de totstandkoming van het Wmo-beleid.
- De gemeente stelt een verordening vast voor het verlenen van individuele voorzieningen.
- De gemeente legt jaarlijks verantwoording af over de geleverde prestaties en voert een klanttevredenheidsonderzoek uit, waarvan de resultaten gepubliceerd moeten worden.

4. Uitgangspunten Wmo-beleidsplan 2008-2011

In juli 2008 is het beleidsplan 'Wmo Laarbeek 2008-2011- de vitale kern' vastgesteld. In dat beleidsplan wordt de visie van de gemeente op maatschappelijke ondersteuning omschreven, evenals de wijze waarop de maatschappelijke ondersteuning in Laarbeek wordt georganiseerd en welke resultaten de gemeente wenst te bereiken in de periode 2008-2011.

Het Wmo-beleid in die periode heeft vooral voort geborduurd op wat goed is en gaat in Laarbeek: de vitale kern. Hiermee wordt bedoeld op de kernen van Laarbeek die gekenmerkt worden door actieve, betrokken burgers, een dienstbaar maatschappelijk middenveld en een maatschappelijk ondernemend bedrijfsleven.

Concreet betekent dit dat:

- Laarbeek veel vrijwilligers kent;
- Veel mensen lid van een vereniging zijn;
- Bijna alle jeugd sport;
- Alle kernen een dorpsraad hebben;
- Er steeds meer activiteiten georganiseerd worden waarin ontmoeting tussen groepen centraal staat.

Dit samen bepaalt grotendeels de leefbaarheid en de samenhang in de kernen van Laarbeek. De gemeente is van mening dat investeren in 'de vitale kern' ten goede komt aan iedereen: ook aan specifieke groepen die juist wat extra aandacht of extra voorzieningen nodig hebben om aan die samenleving mee te (blijven) doen. Daartegenover staat dat iedereen in Laarbeek in eerste instantie zelf verantwoordelijk is om mee te kunnen blijven doen. Voor burgers die bovenop de ondersteuning vanuit hun sociale netwerk extra ondersteuning behoeven om mee te kunnen blijven, biedt de gemeente ondersteuning in individuele of collectieve vorm.

5. Beleidsplan Wmo 2012-2015

In de afgelopen vier jaar is er al veel gerealiseerd op het gebied van de Wmo. Het nieuwe beleidsplan geldt weer voor vier jaar en bouwt voort op het eerste beleidsplan. De daarin genoemde doelstellingen blijven overeind en zullen slechts op onderdelen worden aangescherpt. Deze aanscherping is voornamelijk ingegeven door recente landelijke en regionale ontwikkelingen.

5.1 Aandacht voor inclusief beleid

Sinds 2008 is in Laarbeek de aandacht voor inclusief beleid toegenomen. Bij inclusief beleid wordt uitdrukkelijk rekening gehouden met de gevolgen van dat beleid voor mensen die een beperking hebben. De methodiek Agenda 22 biedt daartoe handvatten. Deze methodiek is ook al eerder ingezet bij de ontwikkeling van het lokaal gezondheidsbeleid in Laarbeek. Doel van inclusief beleid is te komen tot een inclusieve samenleving. Dit is een samenleving waarin mensen met een functiebeperking dezelfde mogelijkheden hebben tot participatie als mensen zonder beperking. Dit is uitdrukkelijk ook het doel van dit Wmo-beleid. Daaraan wordt bij de diverse prestatievelden ook aandacht besteed.

Een inclusieve samenleving begint al bij beleidsontwikkeling. Een volgende stap betreft de vertaling van beleid naar uitvoering. Ook in deze fase zal de afstemming (eventueel via een vertegenwoordiging) met mensen met een functiebeperking gezocht worden.

6. Ontwikkelingen

6.1 Landelijk

Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)

De AWBZ wordt steeds verder afgebouwd.

Zo is met de invoering van de Wmo in 2007 de functie huishoudelijke verzorging uit de AWBZ geschrapt en volgde in 2009 een forse inperking van de toegang tot de nieuwe functie begeleiding (voorheen ondersteunende en activerende begeleiding). De komende jaren zijn verdere ingrepen in de AWBZ te verwachten. Het Rijk heeft besloten de functie begeleiding uit de AWBZ te schrappen en de met de extramurale AWBZ-begeleiding te bereiken resultaten onder de reikwijdte van de compensatieplicht van de Wmo te brengen

Belangrijkste reden voor deze ingrepen is de onbetaalbaarheid van de AWBZ.

De afbouw van de AWBZ gaat gepaard met forse bezuinigingen en gemeenten kunnen deze voorzieningen zoals die in de AWBZ waren georganiseerd in de Wmo niet op dezelfde wijze vormgeven. Dit betekent enerzijds dat er een groter beroep gedaan moet gaan worden op de mogelijkheden van mensen zelf en anderzijds op de creativiteit van gemeenten om ondersteuning voor kwetsbare burgers op lokaal niveau vorm te geven. Vanaf 2013 worden gemeenten verantwoordelijk voor nieuwe gevallen van begeleiding en in 2014 ook voor de bestaande gevallen. In de programmabrief langdurige zorg d.d. 1 juni 2011 van de staatssecretaris van VWS aan de kamer geeft zij haar visie op de langdurige zorg en een nadere uitwerking van de maatregelen uit het Regeer- en Gedoogakkoord.

Specifiek wordt daarin ook haar visie op de decentralisatie van de extramurale begeleiding naar gemeenten omschreven en het proces daar naartoe.

Transitie Jeugdzorg

Gemeenten worden met ingang van 2016 verantwoordelijk voor de uitvoering van alle vormen van jeugdzorg die nu onder verantwoordelijkheid van de provincie vallen, de geïndiceerde jeugdzorg. Hiermee staan gemeenten voor de opgave het huidige stelsel zodanig om te vormen dat vooral wat betreft efficiency en effectiviteit verbeterlagen gemaakt worden. Een eerste uitgangspunt hierbij is dat zoveel mogelijk hulp lokaal aangeboden gaat worden en dat casussen, ongeacht hun verloop onder lokale regie blijven.

Een ander uitgangspunt is dat vanuit efficiency overwegingen opgeschaald wordt naar sub- regionale, regionale en eventueel bovenregionale samenwerkingsverbanden als het gaat om de uitvoering van in toenemende mate specialistische vormen van zorg.

Kanteling

In 2008 is het ministerie van VWS met de VNG het project 'de Kanteling' gestart, bedoeld om het in de Wmo opgenomen compensatiebeginsel in de praktijk meer handen en voeten te geven. Met de Wmo is een stap gemaakt van het verstrekken van voorzieningen naar het compenseren van beperkingen. De wet schrijft niet voor hoe gemeenten compensatie vorm moeten geven. Wel is duidelijk dat een omslag in denken en doen nodig is. Er is niet langer sprake van een 'zorplicht' voor de gemeente en 'claims' van burgers.

In plaats van het behandelen van een claimgerichte aanvraag komt het erop aan dat gemeente en burger de vraag en behoefte, maar ook de eigen mogelijkheden, goed verkennen, om daarna te zoeken naar oplossingen. Daarbij staan behoud van de eigen regie, zelfredzaamheid en het zelfoplossend vermogen voorop. Er zal meer recht moeten worden gedaan aan de specifieke situatie van een burger, een vraaggerichte aanpak waarbij de burger niet altijd met het standaard voorzieningenpakket kan worden geholpen. Bij het samen met de burger zoeken naar een passende oplossing zal in eerste instantie een beroep gedaan worden op de mogelijkheden van de burger zelf, vervolgens op die van zijn of haar omgeving/sociaal netwerk, de algemene en collectieve voorzieningen en pas in laatste instantie op de individuele voorzieningen in de Wmo of de AWBZ. Er wordt dus uitgegaan van de eigen (financiële) mogelijkheden van de burger zelf enerzijds en het scheppen van mogelijkheden door gemeenten om samen tot creatieve oplossingen te komen anderzijds. Dit vraagt van zowel de burgers als van de gemeente een kanteling in doen en denken.

Bezuinigingen

De financiële en economische crisis blijft voor gemeenten niet zonder gevolgen. Inmiddels heeft een neerwaartse bijstelling van het rijksbudget plaatsgevonden met landelijk € 200 miljoen. Deze bijstelling in de integratie-uitkering voor de gemeente Laarbeek is al vanaf de begroting van 2011 doorgevoerd. Binnen de Wmo zal de opgave zijn de bestaande middelen zo in te zetten dat de Wmo ook op langere termijn betaalbaar blijft.

Er is een wetswijziging in voorbereiding die het geld oormerkt dat gemeenten voor uitvoering van de Wmo krijgen. Ze kunnen dit dan niet meer aan andere zaken besteden.

Wetswijziging Wmo

Bij de Eerste Kamer ligt een wetsvoorstel om de Wmo op 3 onderdelen te wijzigen:

1. Gemeenten krijgen de vrijheid om zelf te bepalen of ze huishoudelijke hulp aanbesteden of niet. In de oorspronkelijke wettekst was niet duidelijk of gemeenten de plicht hadden aan te besteden.
2. Er komt een bodem in de tarieven voor huishoudelijke zorg. Gemeenten moeten de tarieven voor huishoudelijke hulp vaststellen. Zo wordt voorkomen dat thuiszorginstellingen door felle prijsconcurrentie huishoudelijke hulp onder de kostprijs moeten leveren.
3. Het geld dat gemeenten voor uitvoering van de Wmo (individuele voorzieningen) krijgen wordt geormerkt. Ze kunnen dit dan niet meer aan andere zaken besteden.

Hulpmiddelen

Het Rijk heeft besloten om alle hulpmiddelen rondom het thema 'zelfredzaamheid in en om de woning', zoals bijvoorbeeld krukken, rollatoren en aangepaste stoelen, onder de werkingssfeer van de Wmo te brengen. Nu vallen veel van deze hulpmiddelen nog onder de werkingssfeer van de Zorgverzekeringswet en de AWBZ. Over het moment waarop en de financiële voorwaarden vindt nog overleg plaats.

Ontwikkelingen arbeidsmarkt in de zorg

De Raad voor de Volksgezondheid en Zorg heeft in zijn advies Arbeidsmarkt en Zorg aan de bel getrokken over de aanstaande capaciteitsproblemen in de zorgsector. Onder invloed van de forse groei van het aantal zorgafhankelijke ouderen dreigt een enorm personeelstekort dat structureel zal zijn tot ver na de piek van de vergrijzing die in 2035 valt. Ook het Sociaal Cultureel Planbureau heeft al gewaarschuwd dat zorg schaars wordt.

Naast de noodzaak voor de sector om te onderzoeken hoe zij een aantrekkelijke werkgever kan zijn en blijven om voldoende mensen te werven en te behouden zal ook geïnvesteerd moeten worden in ondersteuning van mantelzorg en vrijwillige inzet.

De Wet werken naar vermogen (WWNV)

De WWNV wordt een brede voorziening met zoveel mogelijk gelijke rechten, plichten en arbeidsmarktkansen voor mensen met arbeidsvermogen die nu nog gebruik maken van verschillende regimes zoals de Wsw, Wajong, WWB en de WIJ. Invoering van de wet vindt plaats per 1 januari 2013.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wsg) zal worden ingevoerd. Reden voor invoering van deze wet is het lage slagingspercentage van gemeentelijke schuldhulpverlening, hoge uitval en lange wachttijden.

De Wgs wil uniformiteit bewerkstelligen door een identieke aanpak te eisen. Voor het overige laat deze kaderwet de invulling van de lokale schuldhulpverlening volledig over aan de gemeente. De gemeente is verplicht een beleidsplan voor 4 jaar op te stellen.

Een van de belangrijkste uitgangspunten van de Wgs is dat de gemeente de uitvoering integraal opzet.

In de memorie van toelichting staat hierover dat er 'niet alleen aandacht moet zijn voor het oplossen van de financiële problemen van een cliënt, maar ook voor eventuele omstandigheden die op enigerlei wijze in verband kunnen staan met de financiële problemen van een cliënt'. Voor de uitvoering van de schuldhulpverlening betekent dit dat er op z'n minst nauwe relaties moeten ontstaan met Wmo-organisaties zoals het maatschappelijk werk, de GGZ, de verslavingszorg, welzijnsorganisaties en organisaties die mensen helpen hun financiën weer op orde te brengen en te houden.

6.2 Regionaal

Dementie

De Programmaraad Zorgvernieuwing Psychogeriatric schetst in zijn rapport 'Gemeentelijk dementiebeleid Zuidoost-Brabant anno 2010 in beeld' de te verwachten groei van het aantal mensen met dementie boven de 40 jaar.

In Laarbeek zal het aantal inwoners met dementie tussen 2010 en 2020 met 43% stijgen van 301 naar 431. Hierbij wordt aangegeven dat 70% van de groep mensen met dementie 'gewoon' thuis

woont. Het grootste gedeelte van de zorg komt op de schouders van de mantelzorgers terecht.

6.3 Lokaal

Veranderende bevolkingssamenstelling

Ontgroening en vergrijzing worden vaak in één adem genoemd, maar zijn feitelijk twee verschillende fenomenen. Ontgroening is de basisoorzaak van de bevolkingsdaling: er worden minder kinderen geboren en jongeren trekken weg naar de grote steden, waardoor er met name op het platteland steeds minderen kinderen geboren worden. Tegelijkertijd (eigenlijk als een gevolg van de ontgroening) wordt het aandeel 65-plussers steeds groter. Elk beleidsterrein (denk aan volkshuisvesting, onderwijs, arbeid, zorg) ondervindt in meer of mindere mate problematische gevolgen van een dalende bevolking.

Laarbeek krijgt het komende decennium te maken met een veranderende bevolkingssamenstelling. Dit heeft gevolgen voor de vraag naar en het aanbod van maatschappelijke ondersteuning. Het aandeel ouderen (65+) zal fors groeien, net als overal in Nederland. In Laarbeek laten de prognoses (bijlage 1) zien dat het aantal 65+ers tussen 2010 en 2015 groeit met ongeveer 24% van 3404 naar 4212.

Tussen 2010 en 2015 zal de gemeente Laarbeek veranderen van een minder vergrijsde gemeente naar een meer vergrijsde gemeente waarbij in 2015 het aandeel 75-plussers 8,1 % van de bevolking bedraagt (7,5% landelijk) en in 2020 zelfs 9,8% (8,4% landelijk). Het aantal 75-plussers zal dan met 47% zijn gestegen van 1.460 naar 2.152. (bijlage 2)

Aangezien met het stijgen van de leeftijd de kans op beperkingen vooral na het vijfenzeventigste levensjaar sterk toeneemt, zal ook het beroep op ondersteuning en zorg sterk gaan toenemen. Daarnaast is het ook zo dat het aantal "fite"ouderen zal toenemen. Het bereiken en inzetten van deze groep behoeft ook aandacht.

Het aandeel eenpersoonshuishoudens zal tussen 2010 en 2015 toenemen met 18% van 2200 naar 2600. Alleenstaanden kunnen bij een beroep op ondersteuning vanuit de directe omgeving geen

beroep doen op een partner en hebben dus een sterk sociaal netwerk nodig waarop zij kunnen terugvallen als dat nodig is.

De vrijwillige ondersteuning voor kwetsbare inwoners zal moeten worden geboden door een relatief steeds kleiner wordende groep inwoners in de leeftijd van 25-55 jaar. Voor hen zal het steeds moeilijker worden om een goede balans te houden tussen carrière, werk, zorg voor kinderen en ouders en vrijwilligerswerk.

7. De visie van de gemeenteraad

De raad heeft in zijn raadsprogramma 2010-2014 een aantal speerpunten geformuleerd en meegegeven aan het college voor zijn uitvoerende taak. Een aantal van deze speerpunten raken met name de beleidsvorming rondom de Wmo:

- Toename van burgerinitiatieven voor wat betreft de eigen woon- en leefomgeving.
- Verbetering van de toegankelijkheid van het digitale loket en de digitale informatievoorziening gericht op de dienstverlening.
- Het voorzieningenniveau levert aantoonbaar een positieve bijdrage aan de versterking van de leefbaarheid in de kernen.
- Iedere bewoner van Laarbeek in staat stellen te kunnen participeren in de maatschappij. Niemand zal sociaal worden uitgesloten.
- Sociale participatie bevorderen.
- De samenwerking bevorderen tussen maatschappelijke- en welzijnsorganisaties om effectiever en efficiënter te werken en daardoor tot betere resultaten te komen.

Het versterken van het gevoel van eigenaarschap in combinatie met het versterken van de eigen kracht van burgers vormt de basisgedachte van dit beleidsplan en heeft zijn vertaling gevonden in een viertal uitgangspunten.

Tijdens een informatieve raadsbijeenkomst op 12 mei 2011, waarbij eveneens de commissieleden en de leden van de Wmo-raad waren uitgenodigd, heeft de raad ingestemd met deze uitgangspunten die richting moeten geven aan het nieuwe beleidsplan Wmo en dit subsidieprogramma:

7.1 vitale kern

Binnen de vitale kern krijgt participatie van kwetsbare groepen extra aandacht. Wij investeren in de lokale sociale infrastructuur:

- in het informele circuit (vitale kern)
- in het formele circuit door samen met burgers en professionals een oplossing te bieden voor lacunes in de 'zorg'.

Zoals in het eerste beleidsplan is geformuleerd vormen eigen kracht en gezamenlijke verantwoordelijkheid het fundament van een vitale en bruisende samenleving in Laarbeek. De gemeente ziet het nog steeds als haar verantwoordelijkheid om mee te investeren in het versterken van leefbaarheid en sociale samenhang: de 'vitale kern' van Laarbeek. Gezien genoemde ontwikkelingen zullen alleen andere accenten gelegd moeten worden. De Wmo gaat over het zoveel mogelijk wegnemen van obstakels die mensen verhinderen te participeren in de samenleving en kent een compensatieplicht voor de kwetsbare doelgroepen. Het Rijk heeft bezuinigingen aangekondigd op verschillende terreinen en ziet decentralisatie als een mogelijkheid om zorg en welzijnstaken dichterbij de burger te laten uitvoeren en verwacht dat het daarmee goedkoper kan. Dat betekent dat de druk op de Wmo toeneemt en de middelen afnemen.

Als we ervoor zorgen dat de vitale kern en dus algemene welzijnsvoorzieningen toegankelijker worden voor de kwetsbare burgers, zal de verhoogde druk op de individuele voorzieningen beperkt blijven. Welzijn draagt namelijk in belangrijke mate bij aan het voorkomen dat problemen verergeren, waardoor later in het proces zwaardere hulp of zorg moet worden ingezet. Individuele voorzieningen kunnen dan beschikbaar blijven voor die burger die niet op eigen kracht, maar ook niet met hulp van zijn omgeving of een algemene voorziening kan meedoen aan de maatschappij. Dit vraagt dus, naast een blijvende investering in de vitale kern en het toegankelijker maken daarvan voor kwetsbare burgers een open en een creatieve houding van burgers en professionals om met elkaar naar oplossingen te zoeken en zodoende participatie van nieuwe doelgroepen uit de zorg mogelijk te maken.

7.2 Medeverantwoordelijkheid van burgers

De gemeente moet durven loslaten en de burger ondersteunen bij initiatieven.

Wij stimuleren de medeverantwoordelijkheid van burgers door de positie van de dorpsraden en Wmo-raad verder te verstevigen. Wij creëren binnen het subsidieprogramma meer ruimte om burgerinitiatieven mogelijk te maken, bijvoorbeeld via eenmalige subsidies

Meedoen op eigen kracht betekent dat de burger voor een belangrijk deel zelf verantwoordelijk is voor dit meedoen. Als hij daarbij problemen ondervindt, dient hij eerst na te gaan of hij deze problemen zelf, al dan niet geholpen door zijn omgeving, kan oplossen. Onder eigen kracht verstaan we het zelf doen, het zelf regelen en het zelf bekostigen, waarbij het principe geldt van 'de breedste schouders dragen de zwaarste lasten'. De burger zal niet langer een claim kunnen doen op de gemeente maar zal de gemeente vragen samen met hem naar een oplossing te zoeken, die hem in staat stelt om op een voor hem passende wijze deel te kunnen nemen aan de samenleving. Wanneer de (kwetsbare) burger er niet in slaagt op eigen kracht of met hulp van zijn omgeving te functioneren, moet hij dus een beroep kunnen blijven doen op de gemeente. Hiervoor is in de Wmo de compensatieplicht opgenomen, die de gemeente verplicht om in dat geval de ondersteuning te bieden die nodig is om maatschappelijke deelname te bevorderen. Om dit te kunnen bewerkstelligen zullen professionals, waaronder ook de gemeente, ook een andere houding aan moeten nemen. Zij zullen gebaande paden moeten durven verlaten, meer maatwerk leveren en vooral luisteren naar en meer vertrouwen hebben in de burger.

Deze burger is vertegenwoordigd in dorpsraden en de Wmo-raad zodat versteviging van hun positie ervoor zorgt dat de gemeente de weg naar de burger nog beter weet te vinden. Ook een verdere versterking van de verbinding tussen de diverse belangenorganisaties draagt daartoe bij.

Door het stimuleren en het financieel mogelijk maken van burgerinitiatieven laat zij bovendien zien de burger ook serieus te nemen. De burger op zijn beurt wordt gehoord en gestimuleerd om zich mede verantwoordelijk te voelen voor een goede uitvoering van deelgebieden binnen de Wmo, die hem of zijn omgeving raken.

7.3 Aansturing professionals

De gemeente ziet voor zichzelf en andere professionals een grote rol weggelegd in het 'slagen' van de kanteling.

Wij vragen van professionals een proactieve houding en generalistische aanpak (van eenvoudig naar complex), waarbij het accent méér ligt op faciliteren en stimuleren dan op overnemen, zo mogelijk dicht bij de burger georganiseerd.

Om de zelfredzaamheid van de burger te vergroten is het van belang om hem daarbij te ondersteunen zodat hij op den duur, op eigen kracht of met geringe ondersteuning vooruit kan. Dit staat vaak haaks op de huidige houding van veel professionals om de zorg van de burger over te nemen en hem daarvan, vaak langdurig, afhankelijk van verschillende soorten zorg te maken. Wij zijn ons er van bewust dat deze verandering van werkwijze niet van de ene op de andere dag plaats kan vinden, maar willen graag een begin maken door een andere aansturing van deze professionals. Met de komst van de dorpsondersteuners wordt daarin een belangrijke stap gezet: vertrouwde 'figuren' in de kernen omringd door een netwerk van vrijwilligers, die een belangrijke signalerende rol invullen, die proactief op zoek gaan naar slimme oplossingen binnen het (informele) netwerk, maar die tegelijkertijd ook kunnen inschatten wanneer professionele hulp noodzakelijk is.

7.4 Ontgroening en vergrijzing

Vergrijzing en maatschappelijke stages bieden kansen, die benut moeten worden. Focus hierbij ligt meer op intergenerationeel werken.

Voor de gemeente is het van belang een reëel toekomstbeeld te hebben (op basis van demografische cijfers en prognoses) en bij plannen en investeringen rekening te houden met deze trends.

Via maatschappelijke stages wordt getracht jongeren enthousiast te maken voor het vrijwilligerswerk. Om jongeren in Laarbeek te behouden, willen wij jongeren veel meer laten participeren in ons beleidsproces en bekijken in welke basisvoorzieningen geïnvesteerd moet worden (starterwoningen, opleidingen, werkgelegenheid, vervoer en sport- en recreatievoorzieningen) en wat daarin ieders rol kan zijn. Dit geldt ook voor de doelgroep senioren, maar dat gebeurt al intensief.

Daarbij gaan wij veel meer op zoek naar clustering van voorzieningen, functies en activiteiten die ontmoeting tussen doelgroepen bevorderen. Hiertoe is al een eerste stap gezet met de realisatie van de voorzieningenclusters en de opening van het wijkrestaurant. Wij denken dat de fusie tussen Stichting Gemeenschapshuizen Laarbeek, Stichting Welzijn Laarbeek en Stichting Welzijn Ouderen Laarbeek hieraan ook een positieve bijdrage kan leveren, door welzijnsactiviteiten en ondersteuning meer kerngericht te organiseren met als spil de dorpsondersteuner. Tot slot wordt getracht de kracht van het potentieel aan vitale ouderen te benutten.

Deze uitgangspunten en eerder genoemde ontwikkelingen zullen hun verdere uitwerking krijgen in de hierna genoemde negen prestatievelden. We zullen over de concrete uitwerking in de praktijk ook zoveel mogelijk met de desbetreffende belangenbehartigers in gesprek blijven.

8. De negen prestatievelden

8.1 Inleiding

De Wet maatschappelijke ondersteuning gaat uit van 9 prestatievelden waarop de gemeente moet 'presteren'. In de volgende paragrafen wordt per prestatieveld beschreven, waar het over gaat, welke resultaten de gemeente wenste te bereiken in de beleidsperiode 2008-2011, wat de gemeente aan inzet heeft gepleegd om deze resultaten te behalen en wat dit betekent voor de beleidsperiode 2012-2015.

Als het gaat om een cijfermatige analyse, dan bieden de monitors van de GGD houvast. Daarin worden bijvoorbeeld cijfers gepresenteerd over thema's als de (ervaren) gezondheid van mensen, hun manier van leven (leefstijl), hun sociale contacten en hun beoordeling over bijvoorbeeld de eigen woonomgeving.

De laatste jeugdmonitor (0-19 jaar) dateert uit 2008 en de laatste volwassenenmonitor (19-64 jaar) en ouderenmonitor (65+) dateren uit 2009. Deze GGD-monitors bevatten cijfers die op basis van enquêtes worden verzameld. De volgende monitors verschijnen in 2012-2013. Pas dan kunnen de enquêtes gebruikt worden om de geformuleerde doelstellingen cijfermatig te ondersteunen.

8.2 Prestatieveld 1: bevorderen van leefbaarheid en sociale samenhang in wijken, buurten en kernen.

Inhoud

Prestatieveld 1 vormt naar de visie van de gemeente de kern van het Wmo-beleid en heeft raakvlakken met alle andere prestatievelden. Het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid raakt ook andere beleidsvelden zoals: huisvesting, gezondheidszorg, inrichting en beheer van de openbare ruimte, verkeer, veiligheid en economie.

Doordat dit prestatieveld zo breed is, is het ook lastig dit in te kaderen: financieel, maar ook inhoudelijk.

Gewenste resultaten 2008-2011

1. Er wordt uitvoering gegeven aan de IDOP's per kern (2009)
2. Het accommodatiebeleid heeft invulling gekregen (2010)
3. Meer mensen zijn gaan sporten (2011)
4. De woon- en leefomgeving in de kernen verbetert (2011)
5. Burgers zijn meer betrokken bij het (sociale) beleid (2011)
6. Een ketenstructuur waarin professionele organisaties op tijd adequate diensten leveren. (>2009)

Onze inzet 2008-2011

Ad 1.

De gemeente heeft voor alle kernen subsidie van de provincie ontvangen om de IDOP's uit te voeren. De invulling van de IDOP's is in nauwe samenwerking met de dorpsraden tot stand gekomen. Een overzicht van de projecten die onder deze noemer per kern worden uitgevoerd treft u aan in bijlage 1.

Ad 2.

De focus binnen het accommodatiebeleid heeft vooral gelegen op de ontwikkeling van de voorzieningenclusters in Laarbeek. Er worden voorzieningencluster gerealiseerd in Beek, Donk, Aarle-Rixtel en Lieshout. De voortgang van de realisatie wordt besproken in nieuwsbrieven, die ook te raadplegen zijn op de website van de gemeente onder: Home-Wonen en leven-Voorzieningenclusters-Nieuwsbrieven. Daarnaast biedt het accommodatiebeleid verenigingen mogelijkheden om in aanmerking te komen voor een bijdrage in het onderhoud van hun verenigingsgebouwen.

Ad 3.

De gemeente heeft in de periode 2008-2011 via het subsidiebeleid met name de jeugdsport in Laarbeek gestimuleerd: het beoefenen van sport levert een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van het kind, sociaal maar ook geestelijke en fysiek. Daarnaast heeft de gemeente ook via het lokaal gezondheidsbeleid (en in het bijzonder via de Gezondheidsrace) mensen gestimuleerd tot een gezonde leefstijl. Voldoende bewegen maakt deel uit van een gezonde leefstijl. Tot slot heeft de gemeente voor de doelgroepen ouderen en mensen met een beperking de projecten 'meer bewegen voor ouderen' en 'aangepast sporten' gesubsidieerd.

Uit een onderzoek gehouden onder middelbare scholieren van Laarbeek blijkt dat 86% sport. De jongens sporten meer dan de meisjes. De jongeren die sporten doen dit vooral bij een sportvereniging 77%, waarbij voetbal als belangrijkste sport wordt genoemd. Ook het gegeven dat er sport- en bewegingslessen plaats vinden in het onderwijs draagt bij aan de relatief hoge deelname van Laarbeekse jongeren.

Of de inzet van de gemeente er daadwerkelijk toe geleid heeft dat meer mensen in Laarbeek zijn gaan sporten, is onbekend. De gemeente beschikt wel per kern over een binnen- en buiten-sportvoorziening.

Ad 4.

De sociale samenhang, de fysieke inrichting van een wijk en het voorzieningenaanbod bepalen in grote mate de leefbaarheid in kernen. Via de IDOP's (bijlage 1) en de voorzieningenclusters is en wordt de komende jaren geïnvesteerd in de leefbaarheid.

Daarnaast heeft de gemeente de oprichting van dorpsraden gestimuleerd, omdat naar mening van de gemeente de dorpsraden een belangrijke partner worden op het terrein van de leefbaarheid. Juist omdat de dorpsraden dicht bij de burger georganiseerd zijn en voeling hebben met wat er leeft in de kernen. De inzet van de gemeente heeft geresulteerd in het gegeven dat eind 2011 alle kernen een dorpsraad hebben. De verwachting is dat de dorpsraden in toenemende mate signalen op het terrein van leefbaarheid verknopen met oplossingen.

Om deze beweging aan te jagen heeft de gemeente de dorpsraden gefaciliteerd met een budget waarmee zij vrijwilligersinitiatieven in de kernen kunnen ondersteunen (zie ook prestatieveld 4, ad 3.)

Een andere vorm van ondersteuning dicht bij de burger is het project 'buurtbemiddeling' uitgevoerd door SWL met een grote poule aan vrijwilligers.

Ad 5.

Burgers betrekken bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering is een speerpunt geweest van de afgelopen beleidsperiode. In navolging op de ontwikkeling van het Wmo-beleid is ook het lokaal gezondheidsbeleid tot stand gekomen via een grote mate van burgerparticipatie. Dit vanuit de overtuiging dat burgerparticipatie leidt tot draagvlak voor het beleid wat vervolgens kan resulteren in burgerinitiatieven.

Daarnaast is er in 2010 een Wmo-Platform opgericht. Dit platform heeft als doel om de gemeente gevraagd en ongevraagd advies te geven over Wmo-thema's zoals de vraag hoe burgerparticipatie op deelterreinen van de Wmo op gang gebracht kan worden, hoe de doorontwikkeling van het CJG zou moeten plaatsvinden en hoe een volgend subsidieprogramma en Wmo-beleidsplan eruit zou moeten zien.

Ad 6.

Een ketenstructuur waarin professionele organisaties op tijd adequate diensten leveren. Vooral rondom de doelgroep jeugd heeft de gemeente geïnvesteerd in een lokale zorgstructuur van partijen die gezamenlijk het netwerk van het Centrum Jeugd en Gezin vormen. Lees hierover meer onder prestatieveld 2.

Daarnaast is onder regie van de gemeente de samenwerking in de leefbaarheidsnetwerken sterk verbeterd. Vanuit dit netwerk worden signalen op het terrein van de leefbaarheid en woonomgeving (waaronder overlast) opgepakt en uitgezet.

Op regionaal niveau is er onder regie van de gezamenlijke Peelgemeenten een sluitende aanpak huiselijk geweld opgesteld en is er een Regionale Aanpak Kindermishandeling (RAAK) ontwikkeld. Hierbij zijn een groot aantal ketenpartners betrokken waaronder alle gemeenten in de Peelregio, het onderwijs, huisartsen en instellingen op het terrein van zorg en hulpverlening. Momenteel wordt gewerkt aan een borgingsplan om deze aanpak voor de lange termijn structureel te borgen.

Beleidsresultaten 2012-2015

Beleidsresultaat

De leefbaarheid in de kernen wordt op een zo breed mogelijke manier in stand gehouden en waar mogelijk bevorderd. Gemeentelijk beleid in deze sluit zo goed mogelijk aan bij de te onderscheiden doelgroepen, met name de jong volwassenen.

Beleidsacties

In elke kern vervullen de dorpsraden een voor de inwoners herkenbare rol waar het gaat om het bevorderen van de leefbaarheid.

Waar leefbaarheid het hart is van de WMO, zijn de gemeenschapshuizen het hart van de sociale infrastructuur van de vitale kernen. In de BCF-opdracht aan de nieuwe welzijnsinstelling zal aandacht zijn voor een ruimere openstelling, de aankleding, de bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van de gemeenschapshuizen.

Door de inzet van professionals, de dorpsondersteuner, (onder andere aangestuurd door de nieuwe welzijnsorganisatie), zijn korte lijnen gerealiseerd tussen vraag en aanbod op het brede terrein van welzijn en zorg. De routing van vraag naar aanbod loopt van informeel naar formeel: eerst wordt de kracht van vrijwilligers aangesproken om deze waar nodig aan te vullen met, of te vervangen door, professionele expertise.

8.3 Prestatieveld 2: opvoeden en opgroeien

Inhoud

Het prestatieveld 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden' heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen – en in voorkomende gevallen hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op in andere wetgeving, zoals de Wpg en de Leerplichtwet, vastgelegde taken.

Gewenste resultaten 2008-2011

1. Centrum Jeugd en Gezin dat aansluit op gebied van preventief jeugdbeleid en de wensen van de doelgroep. Hierbij dient de doorgaande ontwikkelingslijn van het kind gevolgd te worden (2009/2010).
2. Aanpak overlast biedende jeugd juridisch inbedden en aansluiten op de ketentaken (2008)

3. Uitvoeren van zorgcoördinatie met behulp van het signaleringssysteem Zorg Voor Jeugd (2008)
4. Elektronisch Kind Dossier invoeren (2008/2009).
5. 70% van de doelgroep van de voor- en vroegschoolse educatie is bereikt (2009/2010)
6. Terugdringen van de collectieve gevolgen van alcoholgebruik (2008-2011)/

Onze inzet 2008-2011

Ad 1.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin in Laarbeek heeft zich vanaf 2009 ontwikkeld als een netwerkorganisatie. Met de invoering van de functie schoolmaatschappelijk werk voor het basisonderwijs/coördinator Centrum voor jeugd en Gezin is duidelijk inhoudelijk richting gegeven: versterking van de zorgstructuur in en rondom het onderwijs.

In 2010 zijn de voorschoolse voorzieningen, het consultatiebureau, de verloskundigen en de thuiszorg betrokken in de netwerkconstructie van het Centrum voor Jeugd en gezin Laarbeek. Tevens is in 2010 aansluiting bij het voortgezet onderwijs. Vanaf eind 2010 is het jongerenwerk nadrukkelijker gepositioneerd in en rondom het voortgezet onderwijs in Beek en Donk om ook daarmee deze zorgstructuur te versterken.

Ad 2

Met Stichting Welzijn Laarbeek zijn specifieke afspraken gemaakt over hun initiërende en registrerende rol in de aanpak van overlast biedende jeugd.

Ad 3 en 4

Het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd en het Elektronisch Kind Dossier zijn inmiddels ingevoerd.

Ad 5

Met het betrekken van het consultatiebureau en de verloskundigen in het Centrum voor Jeugd en Gezin Laarbeek wordt een groter percentage van de doelgroep langs andere weg bereikt. Het VVE beleid en ook de Lokaal Educatieve Agenda, zijn nog steeds actuele beleidsonderwerpen.

Ad 6

De gemeente Laarbeek doet nog steeds mee aan het regionale project 'Laat je niet flessen'. De lokale vertaling van dit project gaat met vallen en opstaan. Een lokale werkgroep van vrijwilligers heeft een aantal activiteiten georganiseerd, waaronder voorlichtingsavonden, die minimaal bezocht werden. Een aantal vrijwilligers is hierdoor niet langer gemotiveerd waardoor de werkgroep behoefte heeft aan versterking.

Beleidsresultaten 2012-2015

Beleidsresultaat

Doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin als lokale voorbereiding op de Transitie Jeugdzorg. Regionale voorbereiding op de Transitie jeugdzorg krijgt zijn beslag in een regionaal plan van aanpak.

Beleidsacties

1. In Laarbeek is sprake van een goed gestructureerd en georganiseerd netwerk van professionals die samen het Centrum voor Jeugd en gezin in Laarbeek vormen.
2. Het Centrum voor Jeugd en gezin is herkenbaar voor ouders/opvoeders en heeft een laagdrempelige toegang.
3. Onder coördinatie en regievoering van het Centrum voor Jeugd en Gezin in Laarbeek wordt een breed aanbod aan jeugdhulp en jeugdzorg uitgevoerd.
4. In afstemming en samenwerking met regio gemeenten is Laarbeek voorbereid op de transitie Jeugdzorg.

8.4 Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning

Inhoud

Met 'geven van informatie en advies' wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke zorgvoorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

Gewenste resultaten 2008-2011

1. Burgers kunnen met vragen (telefonisch, fysiek, digitaal of per post) op het gebied van wonen, welzijn, zorg en inkomen terecht bij het lokaal loket of één van de servicepunten; het Wmo-loket in Beek en Donk fungeert als centraal loket voor de gemeentelijke diensten.
2. In de kernen zijn servicepunten waar burgers voor Wmo zaken en aanverwante andere onderwerpen laagdrempelig geholpen worden met informatie en advies (2008).
3. Gezondheidswijzer vervult verwijfsfunctie, informeert over met gezondheid samenhangende activiteiten of projecten, is betrokken bij voorlichtingsbijeenkomsten, ondersteunt projecten in het (basis)onderwijs en organiseert informatiebijeenkomsten over onderwerpen die voortkomen uit het lokale gezondheidsbeleid (2009).

Inzet 2008-2011

Ad 1 en 2.

De Gemeente Laarbeek heeft Stichting Welzijn Laarbeek (SWL) in 2007 opdracht gegeven tot opzet en ontwikkeling van Wmo-servicepunten in Aarle-Rixtel, Lieshout en Mariahout. Deze servicepunten zijn in 2008 geopend. De Wmo-servicepunten waren er voor alle vragen, op alle terreinen, voor iedereen en werd vormgegeven door vrijwilligers uit de eigen kern.

Deze servicepunten zijn meerdere keren geëvalueerd en blijken in de huidige opzet niet te voldoen aan de verwachtingen. Bovendien blijkt het gemeentelijke Wmo-loket veel laagdrempeliger dan verwacht. Als gevolg van de bovengenoemde ontwikkelingen en constatering heeft Stichting Welzijn Laarbeek de opdracht gekregen om in 2011 in nauw overleg met de betrokken partners, de huidige servicepunten om te bouwen tot een model waarin de functies 'informatie, advies, ondersteuning en activering' proactief ingevuld worden door een professional ondersteund door een netwerk van vrijwilligers. In dit model wordt al een eerste stap gezet in 'De kanteling'.

Vanuit de gemeentelijke visie zou de focus veel meer moeten liggen op de ondersteuning en activering van burgers. Een actieve houding van welzijnswerkers, ondersteund door een netwerk van vrijwilligers, waarbij vragen van burgers vertaald worden naar oplossingen door het leggen van verbindingen. Daarbij wordt uitdrukkelijk ook gekeken naar de verantwoordelijkheid van de burger zelf:

- wat kan hij/zelf nog doen;
- wat kan via het eigen sociale netwerk opgelost worden;
- wat kan via het informele circuit en Laarbeek opgelost worden;
- waarvoor is professionele ondersteuning nodig.

Beleidsresultaten 2012-2015

Beleidsresultaat

De functie informatie, advies en cliëntondersteuning wordt mede gezien de evaluatie en ontwikkelingen voor 2013 opnieuw vorm gegeven. Hierbij zal een intensieve samenwerking met diverse instellingen nodig zijn om mensen met beperkingen ook in de toekomst (als gevolg van de transitie AWBZ en Jeugdzorg) de nodige informatie en ondersteuning te kunnen bieden.

Beleidsacties

1. De nieuwe welzijnsstichting krijgt de opdracht om de dorpsondersteuners een rol te geven in de functie informatie, advies en cliëntondersteuning waarbij uitdrukkelijk ook het informele circuit betrokken wordt. Zij zullen in samenwerking met de ouderen- cq. gehandicaptenadviseur en de mantelzorgondersteuner een uniforme en adequate ondersteuning gaan bieden.
2. In aansluiting op de vorige beleidsactie vraagt de gemeente van haar eigen professionals (in het Klant Contact Centrum) en (gesubsidieerde) professionals een proactieve houding en generalistische aanpak, waarbij vragen van burgers vanuit een breed perspectief worden opgepakt.
3. De samenwerking tussen de gemeente en diverse professionele instellingen zal worden geïntensiveerd om mensen met beperkingen met name als gevolg van de transitie AWBZ en Jeugdzorg de nodige informatie en ondersteuning te kunnen bieden.
4. Er wordt ingezet op een digitale Wmo-informatievoorziening waarin eveneens een sociale kaart is opgenomen van alle lokale en bovenlokale voorzieningen op het gebied van de Wmo en waar professionals en inwoners voor ondersteuning gebruik van kunnen maken.

8.5 Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorg en vrijwilligers

Met het van kracht worden van de Wmo zijn gemeenten formeel verantwoordelijk voor het voeren van een mantelzorg- en vrijwilligersbeleid.

Inhoud ondersteuning mantelzorg

Bij mantelzorg gaat het om de zorg voor een hulpbehoevende naaste. Deze zorg gaat verder dan de gebruikelijke zorg voor iemand. Als de verplichtingen te veel worden, kunnen mantelzorgers overbelast raken. De ondersteuning van mantelzorgers is een taak voor de gemeente.

Inhoud ondersteuning vrijwilligerswerk

Doelstelling van ons vrijwilligersbeleid is: het behouden, stimuleren en waarderen van het brede vrijwilligerswerk middels het op maat ondersteunen hiervan. Het doen van vrijwilligerswerk draagt in hoge mate bij aan de zelfontplooiing van de burger. Vrijwilligerswerk heeft tevens als doel om iedereen bij de samenleving te betrekken en is zowel preventief als curatief bij problemen als vereenzaming en sociale uitsluiting. Vrijwilligerswerk is voor sommige mensen ook een gelegenheid tot sociale ontmoeting. Vrijwilligerswerk levert een grote bijdrage aan de leefbaarheid in de kernen van de gemeente en ook is zij bindend tussen mensen onderling. Om deze redenen koestert en faciliteert de gemeente de vrijwillige inzet van inwoners uit Laarbeek (zie ook Ad 3.)

Gewenste resultaten 2008-2011

1. Het tot stand brengen van een ruim pakket aan voorzieningen en diensten, met als doel de draaglast van Laarbeekse mantelzorgers te verlichten.
2. Afstemming met steunpunten vrijwillige hulpdiensten en mantelzorg.
3. Continuering (van de professionele ondersteuning) van het vrijwilligerswerk.
4. Het percentage vrijwilligers- en/of -organisaties, dat gebruik maakt van de ondersteuning van het Steunpunt Vrijwilligerswerk Laarbeek neemt jaarlijks met 3% toe.
5. Het 'maatschappelijk ondernemen in relatie tot het vrijwilligerswerk' van Laarbeekse bedrijven laat een jaarlijkse stijging zien.
6. De gemeente en het Steunpunt Vrijwilligerswerk Laarbeek organiseren jaarlijks een evenement in het kader van het waarderen en promoten van vrijwilligerswerk.

Onze inzet 2008-2011

Ad 1 en 2.

In 2007 is een professioneel coördinator mantelzorg aangesteld werkzaam bij Stichting Welzijn Laarbeek. In 2009 is het functioneren van het steunpunt mantelzorg geëvalueerd in het totale 'speelveld'. Deze evaluatie heeft geleid tot een aangepaste opdracht aan SWL voor het steunpunt mantelzorg. Aandachtpunten binnen deze opdracht waren: aandacht voor de doelgroep werkende mantelzorgers, een contextgerichte aanpak in de ondersteuning en een goede samenwerking met ketenpartners.

Daarnaast is verzocht om een aanbod op het terrein van de respijtzorg. De samenwerking met de vrijwillige hulpdienst uit Helmond is stopgezet, omdat hierin op lokaal niveau wordt voorzien. Daarnaast is de gestart met het project mantelzorgvriendelijke personeelsbeleid, waaraan een kleine tien bedrijven uit Laarbeek deelnemen. Doel van dit project is tweeledig: enerzijds worden bedrijven in Laarbeek gestimuleerd tot (en ondersteund bij) het voeren van mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid. Anderzijds krijgen mantelzorgers die knelpunten ervaren in de combinatie van werk en zorgtaken ondersteuning.

Ad 3.

Bij SWL is het steunpunt vrijwilligerswerk ondergebracht. Dit steunpunt bemiddelt tussen de vraag naar vrijwilligerswerk en het aanbod op dit terrein. Daarnaast adviseert en informeert het steunpunt op de diverse vragen, die vrijwilligersorganisaties hebben. Om het vrijwilligerswerk een extra impuls te geven, is ervoor gekozen om niet extra te investeren in professionele ondersteuning, omdat dit in de huidige vorm voldoende lijkt.

De gemeente heeft ook gekozen voor een vorm van vrijwilligersondersteuning, dichtbij de burger georganiseerd, waarin de dorpsraden een belangrijk spil zijn. De laatste jaren heeft de gemeente namelijk op diverse terreinen ervaren dat het betrekken van burgers (burgerparticipatie) bij de uitvoering van beleid een zeer positief effect heeft. Door mensen actief te betrekken, voelen en nemen zij ook een bepaalde verantwoordelijkheid hierin. Dit is niet alleen financieel aantrekkelijk maar ook inhoudelijk. Het blijkt namelijk zo te zijn dat burgerparticipatie een positief effect heeft op de mate waarin vraag en aanbod (ondersteuning) op elkaar aansluiten. De dorpsraden hebben een actieve rol en verantwoordelijkheid in de besteding van de middelen ter ondersteuning van vrijwilligersinitiatieven. Eind 2011 zal deze vorm van ondersteuning geëvalueerd worden.

Ad 4.

Het Steunpunt Vrijwilligerswerk Laarbeek constateert elk jaar een toename, zowel wat betreft de vraag als in de contacten met het brede vrijwilligerswerk. Ook hierbij geldt dat de meeste vrijwilligersorganisaties zelfstandig hun werk doen en hun eigen verantwoordelijkheid serieus nemen. De paar uur professionele ondersteuning zouden ook niet voldoende zijn voor de professionele ondersteuning aan de ± 350 verenigingen en vrijwilligersorganisaties, die er in Laarbeek zijn.

Ad 5.

Het 'maatschappelijke ondernemen' in de zin, dat bedrijven ook een bijdrage leveren aan het vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld door medewerkers te faciliteren om vrijwilligerswerk te doen heeft op zeer marginale wijze plaats gevonden. Dit als landelijk geïnitieerde project heeft plaats gevonden in het project MADD-days, tegenwoordig geheten: NL.DOET.

Het Steunpunt Vrijwilligerswerk heeft in 2011 in samenwerking met de Stichting Welzijn Laarbeek NL.Doet uitgevoerd.

Ad 6.

Jaarlijks vindt de "Laarbeekse Complimenten Vrijwilligerswerk" plaats. De gemeente en het Steunpunt Vrijwilligerswerk Laarbeek organiseren dit evenement, dat in financiële zin ook ondersteund wordt door de Rabobank. Het vindt elk jaar, wisselend per kern in een gemeenschapshuis plaats. Gemiddeld worden 70 verenigingen/organisaties genomineerd, waarvan uiteindelijk 8 a 9 organisaties als winnaar in de eigen categorie een cheque van €250,00 ontvangen. Een jury bestaande uit Laarbeekse ondernemers beoordeelt de nominaties en stelt 'een top 3' per categorie vast.

Omdat het vrijwilligerswerk zo breed is, is gekozen voor een aantal sectoren: sport, jeugd en jongeren, welzijn, kunst en cultuur, zorg en hulpverlening, kerkelijk/levens-beschouwelijk werk, recreatie en ontspanning, educatie/onderwijs en belangenbehartiging, om zoveel mogelijk vrijwilligersorganisaties 'in het zonnetje' te zetten.

Sinds 2009 vervult het Steunpunt Vrijwilligerswerk Laarbeek de makelaarsfunctie voor het project maatschappelijke stages.

Vanaf 2011 zijn leerlingen van het voorgezet onderwijs verplicht om een maatschappelijke stage (lees: vrijwilligerswerk) te doen. In Laarbeek is ervoor gekozen om het Steunpunt Vrijwilligerswerk de makelaarsfunctie uit te laten voeren. Dit houdt in, dat de 'ontvangende partij', de vrijwilligersorganisaties een beroep kunnen doen op het Steunpunt Vrijwilligerswerk. Daarmee wordt het de vrijwilligersorganisatie mogelijk gemaakt om een maatschappelijke stagiaire op te nemen.

Beleidsresultaten 2012-2015

Beleidsresultaat

Het aantal mantelzorgers dat zich (over)belast voelt en/of behoefte heeft aan ondersteuning, maar dit nog onvoldoende krijgt neemt af. Aandacht voor mogelijke vormen van respijtzorg.

Beleidsacties

De nieuwe welzijnsstichting krijgt de opdracht om dorpsondersteuners een rol te geven in het signaleren van problematiek rondom mantelzorg en het inzetten van het informele netwerk bij de ondersteuning. Ook hier geldt een proactieve houding en generalistische aanpak (van eenvoudig naar complex), waarbij zo nodig ook de weg open staat naar professionele ondersteuning.

Beleidsresultaat

- De vrijwillige inzet van burgers (vrijwilligerswerk en burgerinitiatieven) bij de realisatie van activiteiten of zaken die de leefbaarheid en sociale samenhang in de kernen ten goede komt, neemt toe.
- De eigen verantwoordelijkheid van burgers op het terrein van gezondheidsbevordering neemt toe.

Beleidsacties

1. De ondersteuning van vrijwilligersinitiatieven/burgerinitiatieven via de dorpsraden wordt bij een positieve evaluatie gecontinueerd.
2. In het subsidieprogramma wordt in aansluiting op het raadsprogramma 2010-2014 budgettaire ruimte gecreëerd om meer eenmalige subsidies mogelijk te maken.
3. In de aansturing van professionele organisaties vragen wij om een aanpak waarbij het accent méér ligt op faciliteren en stimuleren dan op overnemen.
4. De subsidiering van zelfhulp (lotgenotencontact) wordt gezien de positieve resultaten gecontinueerd.

5. De vraaggerichte professionele ondersteuning door het Steunpunt Vrijwilligerswerk Laarbeek wordt gecontinueerd.
6. Jaarlijks zal het evenement "de Laarbeekse Complimenten Vrijwilligerswerk", waar de waardering voor het gehele vrijwilligerswerk op een symbolische wijze wordt vormgegeven door het Steunpunt Vrijwilligerswerk en de gemeente worden georganiseerd.
7. NL.DOET zal 1x per jaar plaats vinden, meeliftend met de landelijke publiciteitsdag voor het vrijwilligerswerk.
8. In 2011 vindt een evaluatie plaats van het project 'makelaarsfunctie voor de maatschappelijke stages'. Voorwaarde voor een eventuele continuering van dit project is de landelijke financiering.
9. Zo mogelijk zal onderzocht worden, of en zo ja op welke wijze het vrijwilligerswerk gefaciliteerd kan worden.

8.6 Prestatieveld 5: Bevordering maatschappelijke deelname

Inhoud

Voluit gaat het hier om het 'bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en over het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem. In dit het prestatieveld wordt bedoeld op algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente behoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. In die zin behoeft de maatregel dus niet bij uitsluiting gericht te zijn op mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het van te voren nadenken over de gebruiksmogelijkheden voor mensen met beperkingen noemen we 'inclusief beleid'. (Inclusief beleid is beleid, waarbij in alle fasen van een beleidscyclus rekening wordt gehouden met verschillen tussen mensen en dan met name met de verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen.)

Gewenste resultaten 2008-2011

1. Laarbeek heeft zich verder ontwikkeld als ouderen- en handicapproof
2. Onderhouden en verdiepen van de contacten met de verschillende belangengroepen en het verstevigen en verbreden van hun positie als gesprekspartner van de gemeente.

Onze inzet 2008-2011

Ad. 1.

Sinds 2005 heeft een verankeringsgroep erop toegezien dat doelstellingen uit het beleidsplan 'Laarbeek Ouderen – en handicapproof' gerealiseerd zouden worden. In 2009 heeft de verankeringsgroep zichzelf opgeheven. Enkele nog resterende zaken zijn geborgd in beleidsplan lokaal gezondheidsbeleid.

Een belangrijk algemeen resultaat van het project is de aandacht voor inclusief beleid. Zo is bijvoorbeeld ook het lokaal gezondheidsbeleid tot stand gekomen in de geest van Agenda 22. Daarnaast zijn enkele subprojecten tussentijds geëvalueerd en op een andere manier gecontinueerd. In 2009 hebben betrokken partijen na ruim drie jaar in overleg met belangenbehartigers uit Laarbeek besloten te stoppen met het consultatiebureau voor ouderen in de huidige vorm.

De lage opkomst uit de doelgroep en het gewijzigde landelijke beleid zijn de belangrijkste redenen die tot dit besluit geleid. Op advies van de belangenbehartigers zijn de vrijgekomen middelen ingezet voor de ondersteuning van scootmobielgebruikers. Daarnaast is ook gestopt met de digitale sociale kaart. Op dit moment is er nog geen alternatief beschikbaar. De digitale informatievoorziening richting inwoners van Laarbeek blijft ook een speerpunt voor de komende beleidsperiode!

Ad 2.

Er vindt structureel overleg plaats met de seniorenraad, Platform Gehandicaptenbeleid Laarbeek, de Wmo-Raad (voorheen de Wmo-Werkgroep) en de Cliëntraad WWB. Ondersteuning van deze groepen heeft ook de aandacht. Daarnaast wordt er op projectniveau aandacht besteed aan belangenbehartiging door bijvoorbeeld actief klankbordgroepen in te stellen. De meerwaarde van het vroegtijdig betrekken van burgers en belanghebbenden bij de besluitvorming wordt steeds meer gewoonteged.

Beleidsresultaten 2012-2015

Beleidsresultaat

Burger met en zonder beperking kunnen volwaardig deelnemen aan het gewone dagelijkse leven in Laarbeek.

Beleidsacties

1. De gemeente spant zich in om de zogenoemd basisactiviteiten (activiteiten die in principe toegankelijk moeten zijn voor elke Laarbeekse burger) mogelijk te maken. Deze zijn opgenomen in het Subsidieprogramma Maatschappelijk Ontwikkeling 2012-2015.
2. Structureel contact met de Wmo-Raad en diverse belangengroepen om beleid en uitvoering af te stemmen op datgene wat nodig is in Laarbeek, blijft gehandhaafd.
3. In de opdracht aan gesubsidieerde organisaties/voorzieningen is aansluiting op behoeften van burgers uit de kern randvoorwaardelijk (een vraaggerichte organisatie).
4. De bereikbaarheid, toegankelijkheid (sociaal, financieel en fysiek) en bruikbaarheid van voorzieningen blijft aandachtspunt.
5. De mogelijkheid voor inwoners om deel te nemen aan dagactiviteiten in een geschikte en toegankelijke gemeenschapsvoorziening binnen de eigen kern wordt vergroot.

8.7 Prestatieveld 6: Voorzieningen voor het bevorderen van het zelfstandig kunnen functioneren van mensen met een beperking

Inhoud

Dit prestatieveld beschrijft het onderdeel van maatschappelijke ondersteuning dat zich richt op individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Dat individuele gebruikskarakter van de voorziening betekent niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op collectieve wijze kan vorm geven.

De gemeente is, met uitzondering van de voorzieningen hulp bij het huishouden, rolstoelen en scootmobielen, geheel vrij om te bepalen welke concrete voorzieningen zij zal verlenen en welke niet. Voor de hand liggende vormen waaraan gedacht kan worden zijn woonvoorzieningen, sportvoorzieningen, vervoersvoorziening of maaltijdvoorziening. In de gedachte van de Wmo zal de ondersteuning eerst in de eigen voorziening van het individu moeten worden gezocht. Voorzieningen zoals in dit prestatieveld beschreven zullen aanvullend hierop worden ingezet.

Gewenste resultaten 2008-2011

1. Zoals boven omschreven zal door middel van toetsing en evaluatie de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Laarbeek, het Besluit Maatschappelijke Ondersteuning en aanverwant beleid verder worden uitgewerkt en geoptimaliseerd. Bovendien zal per 1 mei 2008 het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer worden ingevoerd, gevolgd en geëvalueerd.
2. Opstarten regionaal arbeidsmarktbeleid voor de ondersteuning van de arbeidsre-integratie van kwetsbare groepen.
3. Jaarlijks zal het voorzieningenbeleid en de cijfers betreffende het aantal cliënten, de voorzieningen en de kosten worden geëvalueerd en indien nodig worden bijgesteld.
4. Ook het klanttevredenheidsonderzoek, dat voor 1 juli 2008 moet zijn gepubliceerd, maakt daar deel van uit.
5. In het kader van deze evaluatie in 2008 is tevens besloten om een extern bureau de juridische juistheid van het Wmo beleid voorzieningen te laten toetsen.

Onze inzet 2008-2011

Ad 1 en 5

In 2008 heeft een uitgebreide evaluatie plaatsgevonden van de uitvoering en het beleid binnen de Wmo. In het verlengde daarvan heeft toen eveneens een juridische toets van het beleid door Schulincx plaatsgevonden. Als gevolg daarvan zijn concrete aanbevelingen gedaan en zijn de Verordening en het Besluit aangepast. Daarna vindt nog regelmatig interne evaluatie plaats en eventuele aanpassing van het beleid als nieuwe ontwikkelingen of de praktijk daarom vragen. Het CVV is per 1 mei 2008 ingevoerd en inmiddels uitgebreid geëvalueerd. Dit heeft niet geleid tot aanpassing van het beleid en op dit moment vinden de voorbereidingen voor een nieuwe aanbesteding plaats.

Ad 2

Re-integratietrajecten naar werk beginnen in eerste instantie op een ander vlak, namelijk het hebben van een stabiele sociale situatie en een vast dagritme dat tot activiteiten kan aanzetten. Een begin hiermee maakt de gemeente met de door Stichting Maatschappelijke Opvang geboden trajecten.

Daarnaast vindt er per kwartaal overleg plaats met het management en beleidsmedewerkers van het Werkplein en worden gebruikte procedures, het voorzieningenbeleid en de cijfers betreffende het aantal cliënten, de voorzieningen en de kosten geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Om de 6 weken hebben de beleidsmedewerkers van de bij het Werkplein aangesloten gemeenten overleg. Doel hiervan is om verordeningen en beleidsregels zoveel mogelijk te uniformeren en laatste ontwikkelingen te bespreken.

Ook het klanttevredenheidsonderzoek is een manier, die zicht geeft op bejegening van cliënten en op de communicatie van klantmanagers naar cliënten over rechten en verplichtingen die aan de uitkering verbonden zijn.

Ad 3 en 4

Jaarlijks leggen wij verantwoording af aan het Rijk en de burgers door enerzijds het invullen en publiceren van prestatiegegevens en anderzijds het uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek onder de burgers over het voorgaande jaar. Uit het klanttevredenheidsonderzoek over 2009 onder gebruikers van Wmo-voorzieningen blijkt dat zij tevreden zijn over de behandeling van hun aanvraag, de persoonlijke benadering en de kwaliteit van de voorzieningen en hulpmiddelen. Op dit moment wordt een participatieonderzoek over 2010 uitgevoerd onder volwassen inwoners van Laarbeek, waarbij de resultaten per kern zullen worden vergeleken.

Beleidsresultaten 2012-2015

Beleidsresultaat

Samen met professionals zal gezocht worden naar een sluitend netwerk van persoonlijke ondersteuning. Daarbij wordt allereerst uitgegaan van de in de directe omgeving van de persoon beschikbare ondersteuning, vervolgens de algemene en collectief georganiseerde voorzieningen en aanvullend daarop individuele voorzieningen. Dit ook ter voorkoming van meervoudige problematiek (prestatieveld 7, 8 en 9).

Beleidsacties

1. Verdere aanscherping van het beleid rondom de individuele voorzieningen om de medeverantwoordelijkheid van de burger nog beter te verankeren en de kosten daarvan betaalbaar te houden. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het rekening houden met vermogen bij het verlenen van een woonvoorziening en het uitbreiden van voorzieningen die als 'algemeen gebruikelijk' aangemerkt kunnen worden.
2. In afstemming met regiogemeenten wordt beleid voorbereid en geïmplementeerd om de overgang van de ondersteuning vanuit de AWBZ naar de Wmo ten uitvoer te kunnen brengen.
3. Afhankelijk van de taken en de financiële middelen die vanuit het Rijk naar de gemeenten komen, streven we ernaar om de kosten van de te verlenen individuele Wmo voorzieningen gelijk te houden.
4. Jaarlijks voor 1 juli vindt een klanttevredenheidsonderzoek plaats en de resultaten zullen worden gepubliceerd.
5. Bij zowel het Wmo-loket als andere professionals zal meer aandacht zijn voor de kanteling, meer specifiek voor het vraaggericht werken en het leveren van maatwerk, waarbij vanuit de situatie van de klant en samen met de klant vanuit een breed perspectief naar oplossingen wordt gezocht. Een goed overzicht van de ondersteuningsmogelijkheden, vastgelegd in een sociale kaart is hierbij van evident belang.

6. Het opzetten van integrale schuldhulpverlening. We zullen meer samenhang creëren tussen de verschillende plaatselijke en regionale initiatieven op het gebied van schuldhulpverlening en willen daarmee een gedragsverandering en een schuldenvrije startpositie van inwoners bereiken. Dit gebeurt, voorafgaand aan de nieuwe Wet Schuldhulpverlening, door:
  - voldoende en goede informatie aan schoolgaande jeugd
  - onderscheid lichte en zware situaties
  - het bieden van oplossingen voor de lichte situaties in de vorm van uitbreiding van het schoenendoosproject en het aanbieden van een cursus 'Grip op de knip' bij het ROC. Doel van eerstgenoemde project is om mensen te leren om inkomsten- en uitgavenpos-ten chronologisch per onderwerp te ordenen zodat een overzichtelijk huishoudboekje ontstaat. In het verlengde daarvan is "Grip op je knip" uitgevoerd. Tijdens deze cursus leren mensen hoe je geld kunt reserveren voor korte termijn- en lange termijnverplich-tingen.
Door middel van deze cursussen komen betalingsproblemen eerder aan het licht en kan verwijzing naar verdergaande vormen van schuldsanering plaatsvinden
  - verwijzing van zware situaties naar de Budgetwinkel en vervolgens naar de Stadsbank. We trachten mensen op deze manier een goede start te kunnen bieden vanuit de Wmo par-ticipatiegedachte.
7. Blijvende aandacht voor armoedebestrijding van zowel ouderen als ook jongeren met be-perkingen. Zij hebben vaak te maken met extra kosten vanwege hun beperkingen, en zul-len door de voorgenomen kabinetsmaatregelen (o.a. de Wet Werken naar Vermogen) steeds vaker in bijstandsbehoeftige omstandigheden raken.

8.8 Prestatieveld 7-8-9: maatschappelijke opvang, OGGZ (waaronder de aanpak van huiselijk geweld) en verslavingsbeleid

Inhoud

De prestatievelden 7 tot en met 9 worden meestal in één adem genoemd, vanwege de nauwe samenhang tussen de prestatievelden. Deze beleidsvelden richten zich op een aanpak van mul-tiprobleemsituaties. De term OGGZ duidt op alle activiteiten en bemoeienis met sociaal kwetsba-re mensen, meestal zonder duidelijke hulpvraag.

De gemeente Helmond is voor de prestatievelden 7, 8 en 9 centrumgemeente voor de Peelregio en ontvangt voor de uitvoering van maatschappelijke opvang, oggz en verslavingszorg recht-streeks rijkssubsidie. Over de besteding van deze middelen wordt overleg gevoerd met de re-giogemeenten. De regiogemeenten hebben vooral een taak op het terrein van de preventie en nazorg, terwijl de centrumgemeente meer een taak heeft als het gaat om toeleiding en opvang.

In de periode 2008-2011 was er ook een regionaal beleid, waarbij de betrokkenheid bij de tot-standkoming van de regio beduidend minder was dan in de periode 2012-2015 het geval is.

Gewenste resultaten 2008-2011

In ons beleidsplan zijn geen specifieke resultaten benoemd, maar wordt verwezen naar regiona-le beleidsstukken. In deze stukken worden de volgende doelen genoemd:

- een optimale signalering, bereik en toeleiding naar (in)formele zorg van zorgwekkende zorgmijders,

- stoppen en voorkomen van huiselijk geweld,
- voldoende zelfhulp- en lotgenotengroepen voor onze burgers,
- een vermindering van GGZ klachten bij risicogroepen en meer mogelijkheden voor GGZ doelgroep om mee te doen.

In ons lokaal gezondheidsbeleid is met name het thema huiselijk geweld en kindermishandeling geconcretiseerd.

- Vóór 2012 is de kennis bij burgers en professionals over huiselijk geweld en kindermishandeling toegenomen.
- Vóór 2012 is het bewustzijn van ieders verantwoordelijkheid om signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling te melden vergroot.
- Vóór 2012 is de bekendheid van het advies- en steunpunt huiselijk geweld regio Peelland vergroot.
- Vóór 2012 heeft Laarbeek (regionaal) een sluitende aanpak van huiselijk geweld. Deze aanpak bestaat uit preventie, vroegsignalering en hulpverlening aan pleger, slachtoffer en getuigen.
- Vóór 2012 heeft Laarbeek (regionaal) een sluitende aanpak van kindermishandeling volgens de RAAK-aanpak.

Onze inzet 2008-2011

Ook op lokaal niveau worden er in de gemeente acties ondernomen die vallen onder prestatieveld 7,8 en 9. Het gaat dan voornamelijk om preventieve activiteiten en om vroegsignalering. De vroegsignalering van multiproblemen en het doorzetten hiervan gebeurt bijvoorbeeld in de leefbaarheidsnetwerken en via het Centrum Jeugd en Gezin. Ook alcoholpreventie (zie ook prestatieveld 2) behoort tot de gemeentelijke inzet.

Rondom een aantal onderwerpen heeft er op regionaal niveau in de periode 2008-2011 intensieve samenwerking plaatsgevonden, die ook bekrachtigd is een bestuursovereenkomst. Het gaat hier om collectieve preventie ter voorkoming van geestelijke gezondheidsproblemen, verslavingspreventie, ondersteuning van zelfhulp en de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het meldpunt huiselijk geweld is ondergebracht bij de LEVgroep. De LEVgroep coördineert de aanpak van huiselijk geweld, met aandacht voor slachtoffer, getuigen en plegers. De bekendheid van het meldpunt bij burgers en professionals is nog steeds een aandachtspunt.

Daarnaast is op 1 januari 2009 de Wet tijdelijk huisverbod in werking getreden. Deze wet is bedoeld als een maatregel om zo vroeg mogelijk in te grijpen bij (dreigend) huiselijk geweld. Met deze wet krijgt de burgemeester een bestuursrechtelijke bevoegdheid om in gevallen waarin er nog geen strafbare feiten zijn gepleegd, maar waarbij wel sprake is van een dreigende situatie van huiselijk geweld, een huisverbod op te leggen. De casusregie in gevallen bij een tijdelijk huisverbod is eveneens ondergebracht bij de LEVgroep. Sinds de invoering van de wet, zijn er 6 huisverboden in Laarbeek opgelegd (peildatum 25 mei 2011).

Daarnaast participeert de gemeente Laarbeek samen met andere partijen uit Laarbeek aan een netwerk dat zich inzet voor een regionale aanpak kindermishandeling. Inmiddels is er in de regio een sluitende aanpak, die nu verder geborgd wordt.

Tot slot heeft de gemeente mede op advies van de netwerkpartners twee extra plaatsen woonbegeleiding ingekocht. Doel hiervan is te voorkomen dat woonproblemen leiden tot grotere en complexere problemen. Te denken valt hierbij aan dreigende huisuitzetting, vervuiling/overlast, huurschulden en/of psychische problemen. Ook mensen die vanuit de opvang weer zelfstandig gaan wonen, kunnen een beroep doen op woonbegeleiding. Het gaat vrijwel altijd om cliënten die op meerdere leefterreinen problemen hebben (multiprobleem) en die door voorliggende voorzieningen zoals het maatschappelijk werk niet adequaat geholpen kunnen worden. Woonbegeleiding wordt verzorgd door SMO. Op dit moment neemt de Woningstichting Laarbeek al twee plekken woonbegeleiding af van SMO voor cliënten in Laarbeek.

Beleidsresultaten 2012-2015

In de Peelregio is een nieuw beleidsplan tot stand gekomen 'Regionaal Kompas Peelregio 2012-2015'. De Wmo-Raden uit de regiogemeenten zijn betrokken bij het opstellen van het beleidsplan. In dit beleidsplan wordt vastgelegd hoe de centrumgemeente Helmond (mede namens de regiogemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren) uitvoering geeft aan de taken binnen de prestatievelden 7,8 en 9. Deze taken richten zich specifiek op burgers uit de regio met een meervoudige complexe problematiek.

Hiertoe behoren mensen die zelfstandig wonen, maar door een combinatie van problemen het risico lopen dakloos te worden (potentieel daklozen, maar ook feitelijk daklozen en mensen die in de opvang verblijven (residentieel daklozen). Voor Laarbeek is met name de eerste doelgroep interessant, omdat deze doelgroep zich ook in Laarbeek bevindt.

Beleidsresultaat

Het aantal inwoners uit Laarbeek dat feitelijk dakloos wordt neemt af.

Beleidsacties

1. De positionering van lokale zorgnetwerken wordt verder verstevigd, ook met het oog op de verdergaande decentralisatie van de Awbz.
2. De trajectplanbenadering rondom dakloosheid wordt uitgevoerd onder regie van de centrumgemeente. Een traject moet leiden tot zo zelfstandig mogelijk huisvesting van de doelgroep, een redelijke gezondheid en zinvolle dagbesteding. Dit vraagt van betrokken partijen een generalistische aanpak (van eenvoudig naar complex), waarbij het accent méér ligt op faciliteren en stimuleren dan op overnemen en waarbij samenwerking tussen de partijen essentieel is.
3. In overleg met de regiogemeenten en betrokken instellingen wordt in een bestuursovereenkomst vastgelegd hoe de beschikbare middelen op het terrein van de openbare geestelijke gezondheidszorg doelmatig en doeltreffend kunnen worden ingezet.
4. De integrale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt verder ingebed.
5. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau alsmede op het niveau van de Wmo-Raad worden ontwikkelingen op dit terrein actief gevolgd en zo nodig wordt dit in Peelregio-verband aan de orde gesteld.

9. FINANCIËN

Uitgangspunt in het Wmo-beleid is dat uitvoering moet plaatsvinden binnen de in de gemeentebegroting opgenomen Wmo middelen en de beschikbare rijksbudgetten. In het subsidieprogramma zijn alle subsidies opgenomen die een directe relatie met de Wmo hebben.

Hieronder staan per cluster de subsidieplafonds genoemd alsmede de prestatievelden waar deze betrekking op hebben.

Cluster subsidieprogramma 2012-2015	Subsidieplafond	Prestatieveld
Cluster 1: Sport	84.870	Prestatieveld 1
Cluster 2: Kunst en cultuur	603.076	Prestatieveld 1
Cluster 3: Volkscultuur	30.664	Prestatieveld 1
Cluster 4: Preventie en zorg	1.279.767	Prestatievelden 2 t/m 9
Cluster 5: Welzijn	822.700	Prestatievelden 1 en 3 t/m 5
Cluster 6: Educatie en Kinderopvang	308.358	Prestatieveld 5
Cluster 7: Bevordering burgerinitiatief eenmalige subsidies	38.500	Prestatievelden 1 t/m 9

Omdat de budgetten voor de individuele voorzieningen (prestatieveld 6) niet in het subsidieprogramma zijn opgenomen worden deze hieronder apart vermeld. Hierbij is uitgegaan van de begroting 2011. De totale integratieuitkering 2011 Wmo vanuit het Rijk bedraagt voor Laarbeek € 1.636.048,-

Financieel overzicht wmo-voorzieningen 2011

Activiteiten	Budget
Hulp bij het huishouden in natura	756.000
Persoonsgebonden budget	640.000
Woningaanpassingen	220.000
Vervoermiddelen	405.600
Vervoersvergoedingen	25.000
CVV	140.000
Klanttevredenheidsonderzoek	7.500
Uitvoeringskosten CAK	35.000

We verwachten dat het aantal aanvragen voor Wmo-voorzieningen de komende jaren toeneemt door vergrijzing en door het feit dat mensen steeds langer zelfstandig thuis blijven wonen, onder andere als gevolg van veranderingen in de AWBZ. Er komt wellicht een moment dat de kosten niet meer gedekt kunnen worden met de bijdrage in het gemeentefonds. Met name aanvragen voor dure woningaanpassingen zijn onvoorspelbaar en kunnen een flinke aanslag doen op het budget voor individuele voorzieningen.

Daarom blijft het nodig kritisch te kijken naar de mogelijkheden om te besparen op de individuele voorzieningen.

We moeten hierbij wel rekening houden met de compensatieplicht die in de Wmo is opgenomen. Deze compensatieplicht geldt ook voor prestatieveld 6. De gemeenten heeft de wettelijke verplichting om mensen te compenseren voor de beperkingen die zij ondervinden (artikel 4 Wmo). Deze wettelijke resultaatsverplichting dwingt altijd tot maatwerk. Bij financiering van ondersteuning zal dan ook nadrukkelijk worden bezien welke mogelijkheden mensen zelf hebben en welke voorliggende financiering kan worden ingezet. De kanteling in de Wmo is ook vanuit kostenbeheersing noodzakelijk.

10. Afkortingen- en begrippenlijst

- a. *Eigenaarschap*: de ervaring van burgers om zich een probleem of vraag 'eigen' te maken en zich (mede)verantwoordelijk te voelen voor een bijdrage aan een oplossing daarvoor.
- b. *Civil Society = Vitale kern*: de samenleving van op elkaar betrokken burgers, versterkt door een dienstbaar maatschappelijk middenveld en maatschappelijk ondernemende bedrijven.
- c. *'Kanteling'*: Een project van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) over het anders vormgeven van de compensatieplicht in de Wmo, zodat mensen met een beperking betere kansen hebben om volwaardig mee te doen aan de samenleving.
- d. *Compensatieplicht*: De compensatieplicht is de kern van de Wmo: het houdt in dat de gemeente verplicht is voorzieningen te treffen die de burger compenseren in de beperkingen die hij ondervindt op het gebied van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Zelfredzaamheid wordt omschreven als: 'het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het maatschappelijk verkeer mogelijk maken'. Concreet houdt dat in dat de gemeente ervoor dient te zorgen dat de betreffende burger:
  - een huishouden kan voeren;
  - zich kan verplaatsen in en om de woning;
  - zich lokaal kan verplaatsen per vervoermiddel;
  - medemensen kan ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden kan aangaan.
- e. *Extramuraal*: niet opgenomen in een instelling.
- f. *Transitie*: een structurele verandering die het resultaat is van op elkaar inwerkende en elkaar versterkende ontwikkelingen.
- g. *Respijtzorg*: zorg aan een zorgbehoevende, met als doel om diens mantelzorger(s) te ontlasten en vrijaf te geven.
- h. *Inclusief beleid*: beleid dat rekening houdt met mensen die een beperking hebben.
- i. *Wmo*: Wet maatschappelijke ondersteuning
- j. *AWBZ*: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
- k. *CJG*: Centrum Jeugd en Gezin
- l. *WWNV*: Wet Werken Naar Vermogen
- m. *WsW*: Wet sociale Werkvoorziening
- n. *Wajong*: Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor jonggehandicapten
- o. *Wwb*: Wet werk en bijstand
- p. *WIJ*: Wet Investeren in Jongeren
- q. *Wgs*: Wet gemeentelijke schuldhelpverlening
- r. *GGZ*: Geestelijke Gezondheidszorg
- s. *GGD*: Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
- t. *IDOP*: Integraal Dorpsontwikkelingsplan
- u. *SWL*: Stichting Welzijn Laarbeek

- v. *BCF*: Beleidsgestuurde Contract Financiering
- w. *KCC*: Klant Contact Centrum
- x. *CVV*: Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
- y. *OGGZ*: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
- z. *RAAK*: Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling

	Jaartal							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2020	2025
Inwoners								
- Totaal	21721	21687	21614	21575	21629	21630	21936	22182
- 0-20 jarige	5398 24,9%	5373 24,8%	5272 24,4%	5225 24,2%	5206 24,1%	5180 23,9%	5164 23,5%	5103 23,0%
- 20-65 jarige	12919 59,5%	12766 58,9%	12624 58,4%	12461 57,8%	12390 57,3%	12238 56,6%	11993 54,7%	11707 52,8%
- 65-plussers	3404 15,7%	3548 16,4%	3718 17,2%	3889 18,0%	4033 18,6%	4212 19,5%	4779 21,8%	5372 24,2%
Etniciteit								
- Autochtoon	20034 92,2%	19901 91,8%	19756 91,4%	19646 91,1%	19602 90,6%	19509 90,2%	19332 88,1%	19083 86,0%
- Allochtoon	1687 7,8%	1786 8,2%	1858 8,6%	1929 8,9%	2027 9,4%	2121 9,8%	2604 11,9%	3099 14,0%
- Westers	1175 30,3%	1184 33,7%	1196 35,6%	1195 38,1%	1221 39,8%	1231 42,0%	1345 48,3%	1453 53,1%
- Niet-westers	512 69,7%	602 66,3%	662 64,4%	734 61,9%	806 60,2%	890 58,0%	1259 51,7%	1646 46,9%
Huishoudens (x1000)								
- Totaal	8,7	8,7	8,8	8,9	8,9	9	9,3	9,6
- Eenpersoons	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,6	2,9	3,2
- Paren	6	6	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9
- Eénouder	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4

Cijfers GGD

BIJLAGE 2   Vergrijzing

Vergrijzing

Gebied : gemeente Laarbeek

Periode : 2010 - 2030

Gekozen periode : 2015

Demografie en vergrijzing in gemeente Laarbeek, 2010 en 2015

Demografie	2010	2015
Aantal inwoners	21.927	22.069
Aantal 75-plussers	1.460	1.779
<i>Vershil t.o.v. 2010</i>	-	+21,8%
Gemiddelde vergrijzing ¹		
Gemiddelde in Laarbeek	6,7%	8,1%
Landelijk gemiddelde	6,9%	7,5%

Vergrijzing

Gebied : gemeente Laarbeek

Periode : 2010 - 2030

Gekozen periode : 2020

Demografie en vergrijzing in gemeente Laarbeek, 2010 en 2020

Demografie	2010	2020
Aantal inwoners	21.927	21.849
Aantal 75-plussers	1.460	2.152
<i>Vershil t.o.v. 2010</i>	-	+47,4%
Gemiddelde vergrijzing ¹		
Gemiddelde in Laarbeek	6,7%	9,8%
Landelijk gemiddelde	6,9%	8,4%

De gemiddelde vergrijzing geeft het aandeel 75-plussers ten opzichte van de bevolking weer.

Bron: Primos, ABF Research

BIJLAGE 3   IDOP-projecten per kern

Aarle-Rixtel

Sociaal

Multifunctionele accommodatie

Overig

1. Ondersteuning startervereniging tbv bouw starterswoningen
2. Uitwerking centrumvisie
3. Ontwikkeling Passantenhaven
4. Versteving educatieve functie gebied Croy
5. Promotie recreatieve mogelijkheden buurtschap de Heikant

Beek en Donk

Sociaal

1. Groene long
  - Herinrichting groene ruimte
  - Banken en picknicksets
  - Natuurspeeltuin
  - Samenwerking verenigingen en ondernemers
  - Restauratie theehuis
  - Tokkelavontuur gehandicapten
  - Aanleggen trimparcours
  - Skatevoorziening
2. Speelvoorzieningen Voorbeemd
3. Vergroten cursusaanbod
4. Voorzieningen voor jongeren

Overig

1. Opknappen dierenpark
2. Renovatie woonwijk de Regt
3. Verbeteren verkeersveiligheid
4. Woonwagenlocatie

Lieshout

Sociaal

1. Oprichten burgerplatform
2. Buurtbemiddeling
3. Tandemconstructie
4. Laat je niet flessen
5. Zorg- en veiligheid in het basisonderwijs

6. Zorg- en welzijnsproducten
7. Hangplek
8. Activiteiten voor jongeren
9. Dorpshuis

Overig

1. De Heuvel
2. Aanleg rotonde Herendijk
3. Kruising Hoofakker
4. Viaduct Wilhelminakanaal
5. Woonwagenlocatie

Mariahout

Sociaal

1. Verbeteren positie dorpsvereniging
2. Verbeteren en verbreden speelvoorziening Oranjeplein
3. Inrichten Dorpsservicepunt en meerdere welzijnsproducten vanuit buurthuis
4. Realiseren bouwkundige aanpassingen Openluchttheater
5. Zorgboerderij Grootenhout

Overig

1. Aantrekkelijk dorpshart Mariahout
2. Starters- en seniorenwoningen
3. Ontwikkelen nieuwe wandelroutes